Universitets- och högskolerådet

Svarshäfte nummer

2026-10-18

Högskoleprovet

Provpass 2

- Du måste fylla i dina svar i svarshäftet **innan** provtiden är slut.
- Följ instruktionerna i svarshäftet.
- Du får använda provhäftet som kladdpapper.
- Fyll alltid i ett svar för varje uppgift. Du får inte minuspoäng om du svarar fel.
- På nästa sida börjar provet, som innehåller 40 uppgifter.
- Provtiden är **55 minuter**.

Verbal del

Detta provhäfte består av fyra olika delprov. Dessa är ORD (ordförståelse), LÄS (svensk läsförståelse), MEK (meningskomplettering) och ELF (engelsk läsförståelse). Anvisningar och exempeluppgifter finner du i ett separat häfte.

Prov	Antal uppgifter	Uppgiftsnummer	Rekommenderad provtid
ORD	10	1–10	3 minuter
LÄS	10	11–20	22 minuter
MEK	10	21–30	8 minuter
ELF	10	31–40	22 minuter

Börja inte med provet förrän provledaren säger till.

Tillstånd har inhämtats att publicera det upphovsrättsligt skyddade material som ingår i detta prov.

1. konstitution

A riktning
B erfarenhet
C uppbyggnad
D motstånd
E föreställning

2. givmild

A generös
B vänlig
C belåten
D fredlig
E omtänksam

3. få något om bakfoten

A glömma något
B förhindra något
C irritera sig på något
D missuppfatta något
E bli försenad av något

4. ordinär

A verksam
B allsidig
C medelmåttig
D lydig
E populär

5. skavanker

A klagomål
B obehag
C småsaker
D brister
E oklarheter

6. underfundig

A försiktig
B strulig
C stillsam
D sällsynt
E finurlig

7. morän

A dalgång
B ismassa
C liten sjö
D fjällbäck
E jordart

8. kassera

A strunta i
B packa ner
C ta ur bruk
D samla ihop
E ta tillvara

9. asketism

A blygsamhet
B avhållsamhet
C noggrannhet
D finkänslighet
E medmänsklighet

10. på pin kiv

A i hemlighet
B överdrivet exakt
C utan förvarning
D helt hänsynslöst
E bara för att retas

Höst

OM HÖSTEN

Nu är det höst och de gyllene fåglarna
flyga alla hem över djupblå vatten;
på stranden sitter jag och stirrar i det granna glittret
och avskedet susar genom grenarna.
Avskedet är stort, skilsmässan förestående,
men återseendet är visst.
Därför blir sömnen lätt när jag somnar med armen under huvudet.
Jag känner en moders andedräkt på mina ögon
och en moders mun mot mitt hjärta:
sov och slumra mitt barn, ty solen är borta.

Edith Södergran

LERAN

Varje höst upprepas samma sak ute på ängarna. Leran har väntat på det, längtat under snön, i vårregnet och i sommartorkan. Så här vill leran ha det. Så har det varit sen den dagen den första hösten då leran vaknade ur sjön. Den första hösten i ljuset, i luften och vinden. Den första hösten då några seglare hade stannat för gott och långsamt vandrade fram över slätten. De satte lätta märken i lerans tunna skal. Sen kom de snabba vilda hästarna i dånande flykt över slätten. Bara på ett kort besök kom de. Först med de tunga lugna hovarna och de bofasta med sina mödosamma rörelser var allt som det skulle vara. Leran andades och levde med människorna och de tama djuren. Den längtade efter vårens steg, sommarens och höstens. Den bästa tiden var hösten, plöjningens tid. Leran njuter av hovarnas tunga slag, regelbundet fördelade. Stämplar av tillhörighet och förtroende.

Margareta Ekarv

Uppgifter

11. Vad av följande sammanfattar bäst vad texten ”Leran” handlar om?

A Hösten som tar farväl och sörjs av leran.

B Lerans förhållande till dem som brukar den.

C Lerans längtan efter nästa årstid.

D Människans och djurens relation till leran.

12. Vilket tema har de båda texterna gemensamt?

A Det fridfulla avskedet.

B Det ofrånkomliga vemodet.

C De flyktiga skeendenas ovisshet.

D Den cykliska upprepningens trygghet.

Den svenska modellen

Sverige och den svenska erfarenheten är ett framträdande tema i den samhällsvetenskapliga litteraturen, även den internationella. Sverige är alldeles uppenbart mer intressant än andra halvstora europeiska stater och har varit det länge. Intresset började med den svenska medelväg som trampades upp i trettiotalets sociala och politiska oreda. Det fortsatte med det osedvanligt långa maktinnehav som svensk socialdemokrati fick och hur det konsoliderades med partiöverskridande överenskommelser. Den svenska modellen, som den kom att kallas, med centrala förhandlingar och arbetsfred, var ytterligare en bidragande faktor. Hur kunde världens starkaste fackföreningar samverka så smidigt med det mest maktkoncentrerade näringslivet i världen? Välfärdsstaten – det andra benet i den svenska modellen – var ytterligare något som fångade uppmärksamheten, med sitt ambitiösa och allt bredare program för jämställdhet, barnomsorg, skola och en rad andra insatsområden. Litteraturen fick en ny skjuts framåt av 1970-talets fördjupade experiment med löntagarinflytande och arbetsplatsdemokrati, kontroversiella i riket men föremål för beundran utomlands.

De stora skiftena i det svenska samhällsbygget under 1980-talet – som kulminerade med EU-inträdet 1994 – gjorde väl att entusiasmen svalnade något. Sverige blev ett land i mängden snarare än en särpräglad modell, men landet finns ändå kvar som ett slags symbol för en samhällsmodell präglad av rättvisa, sammanhållning och praktiska kompromisser. Sedan finns det en mängd andra studier, som uppmärksammar Sverige antingen som en särskilt toxisk variant av en europeisk sjuka bestående av skattekilar och regleringar eller som ett slags europeiskt Silicon Valley, fullt av riskvilligt kapital och innovatörer. Sverige lämpar sig onekligen för projektioner av många olika kulörer.

Ofta ses Sverige som en sorts lycksalighetens halvö – för att tala med den kanske allra mest ryktbara svenska samhällsforskaren, Göran Therborn. Ända sedan 1960-talet har han satt de svenska samhällsförhållandena under granskning, med en kritisk, historiskt informerad blick för de breda sociala, ekonomiska och politiska dragen. Efter hand har han blivit allt mer av en utpräglad vänstersocialdemokratisk debattör och pekat på möjligheterna att förnya socialdemokratin genom breda allianser som skjuter in sig på orättvisor och klasskillnader.

Ett huvudspår i Therborns arbeten under denna långa tid har varit att se Sverige som en särskild samhällsform, i vilken storkapital och organiserad arbetarrörelse bildat en instabil men likväl ganska lyckosam kombination över lång tid. Genom den har tillväxt, sysselsättning och omfördelning kunnat förenas med hjälp av sinnrika politiska kompromisser och uthålliga institutionella arrangemang.

I en nyutkommen bok, *Klass, allianser och välfärdsstat – analys och teori i arbete 1967–2021*, får fans av Therborns både analytiska och debatterande penna sitt lystmäte. Förlaget Arkiv har samlat ett antal bidrag från dessa sju decennier, med utblick i världen, in i arbetarrörelsens rum, med ett öga för spänningar och motsättningar i det reformistiska projekt som heter Sverige. Bidragen i denna bok är av rätt varierande slag. Det viktigaste är den magistrala uppsatsen ”Socialdemokratin träder fram” som skrevs i början av 1980-talet, mot slutet av det långa socialdemokratiska maktinnehavet. Den frilägger hur stora och djupa skiften i samhällsliv fått fäste i politiken, via kompromisser och statsbyggande. Tillsammans med några andra arbeten från samma tid tecknas det som i efterhand framstår som socialdemokratins krön. Ett annat knippe artiklar, skrivna mot slutet av samma decennium, andas osäkerhet. Partiet firade sitt 100-årsjubileum 1989, men kunde det verkligen behålla sitt grepp om samhällsutvecklingen på sikt? Therborns ton i dessa bidrag är ändå försiktigt och försonande positiv – socialdemokratin är skicklig på att fånga möjligheter och skapa breda allianser.

Senare bidrag pekar allt mer på irrvägar och återvändsgränder och den återkommande oförmågan att formulera ett budskap i tiden och i linje med omdaningar i det svenska samhället. Här ställs också frågan hur långt högerut socialdemokratin tål att röra sig. Therborn konstaterar att den svenska socialdemokratin är mer uthållig som organisation än exempelvis den franska, som mer eller mindre upplösts. Samtidigt framhåller han att den politiska radikalismen är mycket mer framträdande och lättare att mobilisera i Frankrike än i Sverige. Starkare parti, men svagare socialdemokrati, med andra ord.

De senare artiklarna är mörkare, präglade av de senaste decenniernas gradvisa förskjutning av det politiska landskapet i Sverige. Den försiktiga optimismen avtog i och med socialdemokratins högergirar under krisens 1990-tal, det långa borgerliga maktinnehavet efter det och de instabila alliansernas tid efter 2014. Vad vill Socialdemokraterna? Therborn har litet mindre att säga om hur framtidens allianser kan komma att utvecklas och hur socialdemokratin kan träda fram ånyo. Här är han naturligtvis inte ensam. Socialdemokratin är en viktig mittpunkt i svensk politik och kommer att ligga kvar någonstans kring 30 procent av valmanskåren inom överskådlig tid, men hur kan det omvandlas till en maktposition? I en storkoalition med det andra maktbärande partiet? Pandemin och Rysslands krig mot Ukraina har ritat

om det politiska landskapet igen – tillfälligt eller permanent återstår att se – och allt fler uppgörelser görs mellan socialdemokrater och moderater. Mellan dem finns många beröringspunkter men också avgrundsdjupa skillnader, och en svensk storkoalition som den i Tyskland verkar osannolik.

En viktig och underförstådd beståndsdel i det socialdemokratiska undret har handlat om kopplingen mellan politik och förvaltning, men den kopplingen har med tiden blivit allt otydligare. Staten, regionerna och kommunerna är i dag sammankopplade i komplexa framförhandlade uppgörelser om stort och smått, som binder upp alla parter utan att ge något riktigt ideologiskt svängrum. De löser uppkomna konflikter och problem, men de politiska visionerna är svåra att få syn på och arbetet utförs på långt avstånd från folkväldet. I ett sådant läge framstår en röst på socialdemokratin – eller en hemvist i arbetarrörelsen mer allmänt – som vag och ointressant, vilket öppnar för populistiska krafter; ett maktparti utan social förankring har svårt att få genomslag. Socialdemokratin är samtidigt en ofrånkomlig del av allt som ska göras politiskt i Sverige, men den politiska spelplanen är rörigare. Och så lär det förbli. Vi kommer antagligen aldrig att se en motsvarighet till socialdemokratins statsbärande och socialt förankrade roll i Sverige under 1900-talet. För den som vill förstå dess *ups and downs* finns ingen bättre följeslagare än Göran Therborn.

Mats Benner

Uppgifter

13. Vad beskriver recensenten i textens två inledande stycken?

A Det svenska samhällets speciella ställning som studieobjekt.

B Den svenska politikens rötter i en europeisk idétradition.

C Den svenska modellens betydelse för svenskarnas självbild.

D Den svenska socialdemokratins rörelse från utopiskt teoribygge till kompromissinriktad praktik.

14. Vad är ett återkommande tema i Göran Therborns texter, enligt recensenten?

A Det unika samarbetet mellan arbetarrörelsen och näringslivet i Sverige.

B Det kulturella och ekonomiska utgångsläge som möjliggjorde den svenska välfärdsstatens framväxt.

C Det stora internationella intresse som den svenska välfärdsstaten har väckt genom åren.

D Den relativt stora enighet som har funnits mellan olika politiska partier i Sverige.

15. ”Starkare parti, men svagare socialdemokrati”, skriver recensenten när han jämför socialdemokratin i Frankrike och Sverige. Vad vill han säga med det?

A Att det franska partiet är förhållandevis stort, men ideologiskt svagt.

B Att det franska partiet är organisatoriskt stabilt, men mindre än förut.

C Att det svenska partiet är förhållandevis stort, men ideologiskt svagt.

D Att det svenska partiet är organisatoriskt stabilt, men mindre än förut.

16. Vilket påstående om det socialdemokratiska partiet sammanfattar bäst den utveckling som beskrivs i recensionen?

A Partiet har motvilligt tvingats att överge den svenska modellen.

B Partiet måste i allt större utsträckning söka stöd från nya väljargrupper.

C Partiet kommer med tiden sannolikt att återgå till sin gamla politik.

D Partiet har fått allt svårare att påverka det svenska samhällets utveckling.

Utomjordiskt liv

Med sina tjocka skorpor av is, under vilka hav av flytande vatten döljer sig, räknas Jupiters och Saturnus månar Europa och Enceladus till de platser i solsystemet som har potential att hysa utomjordiskt liv. Men att utforska dessa månar är inte så enkelt som man skulle kunna tro, åtminstone inte om man vill undvika att kontaminera miljöerna, och det är framför allt två aspekter av detta som måste tas med i beräkningen.

Den första går ut på att inte utlösa falska alarm. Om man så småningom skickar ut sonder med kapacitet att upptäcka utomjordiskt liv, och liv verkligen skulle upptäckas i någon av solsystemets potentiellt beboeliga världar, vore det högst frustrerande att då inse att dessa utomjordiska livsformer i själva verket bara härstammar från jordiska mikrober som oavsiktligt förts dit med landningssonder i ett tidigare skede.

Den andra aspekten är givetvis den etiska: Bör vi verkligen kontaminera utomjordiska ekosystem med våra mikroorganismer? De allra flesta skulle nog hålla med om att det inte vore att föredra. Därför är rymdforskarna väldigt noga med att försäkra sig om att observationssonderna efter avslutat uppdrag inte ska utgöra någon kontaminationsrisk. Exempelvis lät man sonden Galileo brinna upp i Jupiters atmosfär 2003. Nyligen gick Cassini samma öde till mötes hos Saturnus och detsamma väntar Jupitersonden Juno. Trots att sonderna före avfärd rengörs mycket grundligt med plasma, strålning och värme är det omöjligt att få en sond helt ren. Och även om rymdens vakuum, strålning och temperaturförhållanden eliminerar de flesta överlevande mikroorganismer, kommer en del sannolikt att överleva ända tills slutdestinationen har nåtts. Forskning som bedrivits på rymdstationen ISS har visat att vissa sporbildande bakterier kan förbli livskraftiga under åtminstone den tid det tar att åka till Mars.

När det gäller Mars finns en regel att ingen landningssond får bära med sig mer än 300 000 sporer, och för de platser på planeten där mikroorganismer skulle kunna livnära och föröka sig är antalet begränsat till 30.

I framtiden kommer det bli svårt att undvika kontaminering av andra platser i solsystemet, åtminstone om vi vill fortsätta utforska vårt kosmiska grannskap. Det enda sättet på vilket vi kan försäkra oss om att mikroorganismer från jorden inte sprids till andra månar och planeter vore nämligen att helt sluta skicka ut sonder.

Sannolikheten är dock stor att det redan finns mikrober från jorden på Mars och Marsmikrober på jorden. Skälet till detta går under namnet *lithopanspermia*: överföring av levande organismer från en planet till en annan genom meteor- och asteroidnedslag. I de allra kraftigaste nedslagen kan material från en planet slungas ut i rymden för att så småningom hamna på en annan himlakropp. Det är alltså inte uteslutet att levande organismer från jorden hamnat på Jupiters och Saturnus isiga månar långt innan vi ens började skicka ut sonder i solsystemet.

Genom att studera uråldriga klippor i Kanada har ett japanskt forskarlag lett av Takayuki Tashiro vid Tokyos universitet funnit kemiska spår av mikroorganismer som indikerar att det redan för 3,95 miljarder år sedan kan ha funnits liv på jorden. Det förekommer en hel del kontroverser kring upptäckten, men det finns också sådant som talar för den. För mellan 3,8 och 4,1 miljarder år sedan inträffade till exempel det sena tunga bombardemanget, *Late heavy bombardment*, som tros ha orsakats av planetarisk migration, det vill säga att planeterna i ett ungt solsystem flyttar sig för att senare hamna i stabil resonans i förhållande till varandra och till värdstjärnan. I detta fall lär i synnerhet gasjättarna Jupiter och Saturnus ha spelat en stor roll genom att deras gravitation under förflyttningen gjorde att asteroider, meteorer, kometer och kanske till och med småplaneter kastades omkring och kolliderade med andra objekt.

På den tiden låg såväl Jupiter som Saturnus närmare solen, vilket kan innebära att Europa och Enceladus inte hade dagens tjocka djupfrysta ytor. Det kan alltså ha varit lättare för organismbärande asteroider och meteorer att bryta igenom isen och plantera liv på månarna. Men det finns givetvis ingenting som bevisar att livet i solsystemet uppstod på jorden först, utan sannolikheten är minst lika stor att livet på jorden ursprungligen fördes hit från någon annan plats i solsystemet. För några år sedan gjordes upptäckten att större kollisioner, exempelvis mellan en planet och en komet, kan ge upphov till spontanbildning av vissa typer av aminosyror som är nödvändiga för bildande av proteinkedjor. Då allt liv vi känner till är proteinbaserat ska vi inte underskatta betydelsen av kollisioner i det unga solsystemet. Dessutom kan det finnas livsformer som existerar på andra premisser än de som gör sig gällande på jorden, och i det fallet är Saturnus måne Titan särskilt intressant.

Titan är solsystemets största måne, tillika den enda måne som har en atmosfär. Med sina höga halter av kväve har den stora likheter med jordens atmosfär, så som den tedde sig för ungefär 4 miljarder år sedan. Titan är egentligen för liten för att kunna bibehålla en tjock atmosfär, men tack vare temperaturen på runt –180 °C saktas molekylernas hastighet ner så att de stannar kvar, Titans låga gravitation till trots. Under Titans grumliga atmosfär döljer sig sjöar, hav och floder av flytande metan, och det har länge spekulerats i huruvida det kan vara möjligt

för kolvätebaserade mikroorganismer att leva där. Ett forskarteam vid Cornelluniversitetet i USA upptäckte nyligen förekomsten av akrylnitril, även kallat vinylcyanid, i Titans atmosfär. Molekylerna bildas högt uppe i atmosfären och faller sedan ner i form av regn eller snö. Det speciella med akrylnitril är att molekylen har en hypotetisk förmåga att bilda celliknande membran, och upptäckten väcker frågan om det är möjligt för liv att uppstå i Titans kolvätehav. Ingen annanstans i solsystemet hittar vi flytande kolväten, så när det gäller Titan har vi ingenting att jämföra med; om liv skulle uppstå, eller redan har uppstått, på Saturnusmånen skulle det som sagt röra sig om liv anpassat till kolväten snarare än till vatten, och vi skulle alltså ställas inför en för oss helt ny form av biologi.

Forskarna använde sig av datorsimuleringar för att avgöra om molekylen har förmåga att spontant bilda de membranstrukturer som kallas för azotosomer. Vidare fann gruppen att det är i Titans hav som sannolikheten är som störst att sådana membran ska bildas. Ännu har dock ingen utfört ett faktiskt laboratorieexperiment, vilket är nödvändigt för att bevisa att akrylnitril faktiskt kan bilda membran, och detta beror på att det är svårt att arbeta med kryogent metan och giftig cyanid. När det gäller att simulera exakt vad som är möjligt på Titan är vi på jorden något begränsade, men om det skulle visa sig att akrylnitril verkligen kan bilda membran kanske vi har upptäckten av exotiska livsformer att se fram emot. Bara i sjön Ligeia Mare finns tillräckligt med akrylnitril för att motsvara 36 miljarder jättebläckfiskar. De mätningar som vi idag har tillgång till kommer från sonden Cassini. Tyvärr kommer vi inte att kunna få reda på så mycket mer förrän vi återvänder till Saturnus grannskap.

Vi kan studera Europa och Enceladus för att kanske finna liv som liknar det som finns på jorden, men beträffande Titan är det något helt annat vi bör förvänta oss.

Katja Lindblom

Uppgifter

17. Vilken av följande händelser lyfter texten fram som ett möjligt upphov till livet på jorden?

A Kemiska reaktioner i jordens urberg.

B Kollisioner mellan himlakroppar.

C Isbildning på månar.

D Molekylära reaktioner mellan kolväten.

18. Vad gör de japanska forskarnas fynd särskilt intressanta, av texten att döma?

A Att fynden uppvisar stora likheter med prover tagna på Mars.

B Att fynden ger en förklaring till de största planeternas rörelser i solsystemet.

C Att fynden antas härstamma från tiden för det sena tunga bombardemanget.

D Att fynden gjorts på platser som har varit oförändrade under fyra miljarder år.

19. Vad framhåller texten om människans sökande efter utomjordiskt liv?

A Att vi sannolikt får väldigt svårt att nå de platser där sådant liv kan finnas.

B Att sådant liv antagligen finns på platser som vi inte föreställer oss i dag.

C Att vi nu har kunskaper som gör att vi med stor säkerhet kan säga var sådant liv finns.

D Att vi kanske inte ska utgå från att sådant liv ser ut som det liv vi känner till.

20. Vilket av följande påståenden om vårt solsystem överensstämmer bäst med vad texten som helhet förmedlar?

A Det är mer troligt att livet uppstod på jorden än på någon annan plats i solsystemet.

B Månar utgör den typ av himlakropp där förutsättningarna är störst för att liv ska uppstå.

C Spår av liv finns troligtvis på fler platser än på jorden.

D I vårt solsystem finns förmodligen enbart livsformer som bygger på proteinkedjor.

21. På fasadens fris finns en ____ med en meter höga bokstäver, till minne av påven Paulus V som var en av Peterskyrkans byggherrar.

A inskription

B obelisk

C notation

D parafras

22. Ett brottsoffer har ofta rätt att kräva gärningspersonen på ekonomisk ersättning i form av skadestånd. Skadeståndet är en ____ för de skador som uppkommit och för den personliga ____ som brottet inneburit.

A upprättelse – konsekvens

B försäkring – utsatthet

C kompensation – kränkning

D lindring – förlust

23. I många länder ses sexuell och ____ vård inte som livsnödvändig. I värsta fall är en viss typ av vård, som aborter, olaglig. Att den här vården är så ____ gör att den lätt ____ under en kris.

A progressiv – negligerad – framhävs

B operativ – feldimensionerad – underskattas

C konstruktiv – oreglerad – överbelastas

D reproduktiv – politiserad – nedprioriteras

24. Konstnären Jens Fänge har ____ en hel del ____, både lokalt och internationellt, och man kan därför fråga sig varför denna separatutställning har dröjt så länge.

A rönt – uppmärksamhet

B lyft – arvoden

C mött – motstånd

D väckt – frågetecken

25. Giftiga och svårnedbrytbara kemikalier som inte kan återvinnas förbränns i speciella ugnar vid höga temperaturer. De ämnen som inte kan oskadliggöras lämnas för ____.

A deponering

B segregering

C kompostering

D refusering

26. Ett slags ____ till de betyg som används i dagens svenska skola är de vitsord om kristendomskunskap, senare också om förmågan att läsa ____, som infördes i husförhörslängderna enligt 1686 års kyrkolag.

A motsvarighet – meddelsamt

B föregångare – innantill

C efterspel – medgörligt

D undantag – bokstavligen

27. Bostadsrättsföreningens styrelse har beslutat att den som ____ med att placera sopor på otillåtna platser kan debiteras för bortforslingen.

A påvisas

B ertappas

C utpekas

D synliggörs

28. I Gogols pjäs *Revisorn* blir en man som är på genomresa i en mindre landsortsstad ____ för den på orten väntade och fruktade revisorn, statens kontrollant. Byborna gör sitt yttersta för att ____ mannen, vilket den i själva verket utfattige ”bedragaren” gärna går med på. Elegant avslöjar Gogol vår benägenhet att ____ för överheten.

A avslöjad – undvika – hymla

B misstänkt – utnyttja – låtsas

C tagen – behaga – krypa

D gömd – förändra – enas

29. Under Donald Trumps första presidentperiod 2016 – 2020 hade USA på område efter område ____ sig från FN och det internationella samarbetet.

A hävdat

B fjärmat

C returnerat

D delegerat

30. Förväntningarna på ett genombrott i forskningen om föryngring av kroppens celler drivs upp av de positiva resultat som redovisats i studier på olika djurarter. Dessa resultat bidrar också till att rika investerare har blivit mer ____ att satsa pengar på sådan forskning, ____ att det kan vara ett effektivt sätt att förlänga det egna livet.

A trugade – förtrogna med

B hugade – förvissade om

C vågade – försonade med

D danade – förtegna om

New Words

Lexicographers, the experts who write gold-standard definitions, cannot meet demand in an era when words travel by fiber-optic cable and not just by mouth or mail. A new word is more likely to take off and spread now than in the past because it's easier for it to move. Yet writing definitions remains a methodical exercise in observation and distillation. We have to wait for words to settle both in meaning and pronunciation.

So while dictionary makers may rightly wait years before giving a new word the full treatment, other experts are trying to give the reading public something reliable in the meantime by finding a compromise between authority and speed. "A really good definition is a beautiful thing," says one internet-age lexicographer. "I also believe that something is always better than nothing."

Question

31. What is a general problem for lexicographers these days?

A There is often a conflict between pronunciation and meaning in new words.

B They find it hard to keep up with the constant inflow of new words.

C The internet has decreased the traditional demand for clear definitions.

D Many new words are not around long enough for meanings to become fixed.

Female Careers

Measures to increase the number of women in careers related to math and science typically center on the barriers, biases and stereotypes that discourage them – a so-called prevention focus. The obstacles can be formidable, but emphasizing only the negatives can be demoralizing. By contrast, research in social cognition reveals that focusing on the benefits of a career can counteract a well-known effect of bias: the psychological phenomenon of stereotype threat. Even brief reminders of a commonly held stereotype – in this case, the idea that women are inherently less talented in math and science – can actually degrade performance.

Question

32. What is the main argument here?

A Male stereotyping of female abilities should not be taken too seriously.

B Too much attention to beneficial career factors may ultimately defeat its own purpose.

C A consistent prevention focus may minimize the risk of stereotype threat.

D Positive ideas about a future career help women overcome prejudice.

Tea and the British Empire

A review of A Thirst for Empire: How Tea Shaped the Modern World by Erika Rappaport *and* Tea and Empire: James Taylor in Victorian Ceylon by Angela McCarthy and Tom Devine.

When Samuel Pepys sampled his first cup of tea in 1660 the 'China drink' was an expensive novelty, promoted mainly for its medicinal qualities. At the time of the Restoration, the British imbibed ten times as much coffee as tea. By 1730 that position had reversed and the great British love affair with tea had begun.

Over the next 200 years, tea would become inextricably bound up with British national identity. As collectively the British tipped more and more tea down their throats, the 'cuppa' would come to symbolise temperance, domesticity, purity and industriousness. Tea got them up in the morning, kept them going through the working day, took pride of place on the dinner table and helped win two world wars. When George Orwell defined Englishness in 1941, he pinpointed the football match, the pub and a 'nice cup of tea'.

Yet, this homely notion of tea as patriotic and wholesome was carefully manipulated in order to promote the agenda of the British Empire. As Erika Rappaport explains in her wide-ranging study, tea was both the product and the tool of Empire.

Britain came relatively late to the tea party. The Dutch, French and Portuguese first developed a taste for tea from China in the 1600s and introduced it to their British trading rivals. The British thirst for Chinese tea grew throughout the 18th century, though it was not universally adored. The philanthropist Jonas Hanway branded tea an 'idle custom' and 'absurd expense' in a 400-page attack in 1756, while in 1822 William Cobbett called it 'a destroyer of health'. However, the temperance movement shrewdly adopted tea as a healthy alternative to alcohol and won thousands to their cause at mass 'tea parties', held in halls and factories from the 1820s.

As the national tea habit grew – along with the introduction of the social ritual of afternoon tea – fears increased that Britain was too reliant on China. Thus, the discovery in the 1820s of tea growing wild in Assam in British-controlled India was met with euphoria in government circles.

Over the next 70 years, political and commercial interests combined in cultivating tea throughout southern India, while simultaneously promoting a British appetite for Indian tea through a sophisticated marketing campaign.

This conversion was not easy since, initially, British tastes found Indian tea too bitter and strong. Tea manufacturers, therefore, blended tea from India – and later Ceylon – with the familiar Chinese leaf to educate British palates. At the same time, advertisers denigrated Chinese tea as unhealthy, while promoting 'Empire tea' as purer, cleaner and more patriotic to boot. Even so, it was not until 1887 that imports of Ceylon and Indian tea overtook those from China.

British tea addiction declined from the 1960s, as coffee drinking rose – despite valiant efforts to promote tea as 'cool' with campaigns such as 'Join the Tea Set'. Today, Britain is only the third biggest tea-drinking nation in the world after Turkey and Ireland.

Rappaport's book provides a sweeping survey of the British Empire's complicated relationship with tea, while exposing its abuses in exploiting lands and people in pursuit of the tea leaf. A big chunk of a book, with over 100 pages of footnotes, it needs a good few cups of tea to consume.

By contrast, McCarthy and Devine's book focuses on one particular player in the tea story. Today, James Taylor is largely unknown in his native Scotland, but in Sri Lanka he is revered as the 'father of Ceylon tea'. Having left his native land as a teenager, never to return, Taylor introduced tea to Ceylon (as Sri Lanka was then known) in the 1860s and was almost single-handedly responsible for its success. Yet, he died – possibly by his own hand – in disgrace. A troubled and controversial character, who fathered several children with native women, Taylor's life can be seen as symbolic of tea's bitter-sweet tale.

Wendy Moore, History Today

Questions

33. What can be concluded early on concerning the British and tea?

A Coffee was more popular than tea throughout the 17th century.

B From the start, the British were immediately obsessed with tea.

C Until the 1800s, tea was mainly used for its curative properties.

D Coffee was much more expensive than tea in the 1600s.

34. How was tea drinking viewed by the 19th-century British authorities?

A As an unnecessary luxury that should preferably be avoided.

B As a practice that should be reserved for the upper classes.

C As a useful instrument for developing state interests.

D As an effective way to keep the lower classes satisfied.

35. What is said with regard to East Asian tea for most of the 19th century?

A Although very expensive, Ceylon tea was more popular than both Indian and Chinese tea.

B Despite being discredited, Chinese tea was the most popular variety.

C Chinese tea generally proved to be less healthy than Indian tea.

D The finest and most popular tastes were created by mixing Chinese and Indian tea.

36. What is the reviewer's impression of Erika Rappaport's book?

A It accounts for the topic in great depth.

B It should have been organized in a different way.

C It should be a perfect read for lazy afternoons.

D It exaggerates the role of Britain in the history of tea.

37. What is implied about McCarthy & Devine's book?

A It is much too narrow in its treatment of the subject.

B It has a more solid factual foundation than Rappaport's book.

C It is difficult to follow without sufficient background knowledge.

D It has a completely different approach than Rappaport's account.

Carnivores and Herbivores

Try telling raccoons that barking dogs don't bite. The fear of large carnivores, such as dogs, can have a knock-on effect throughout an ecosystem. Predators don't control populations of their prey just by killing them. They also paint what is termed a landscape of fear, inhibiting prey from feeding and turning parts of their habitat into no-go zones. Now it appears that this has far-reaching effects throughout the food web. To understand how the presence of large carnivores keeps herbivores and smaller predators in check and so protects biodiversity is critical, says researcher Justin Suraci. "We've succeeded in wiping out large carnivores in most of the globe, and we're only now beginning to understand the ecological consequences," he says.

Question

38. What is implied here?

A The spread of herbivores and small predators is a potential threat to ecological systems.

B Hunting dogs pose a greater threat to nature than generally acknowledged.

C More effort is needed to protect herbivores and small predators from extinction.

D Protecting small rather than large predators would be ecologically more sound.

Risky Particles

New research has connected air pollution nanoparticles to brain cancer for the first time. The ultra-fine particles (UFPs) are produced by fuel burning, particularly in diesel vehicles, and higher exposures significantly increase people's chances of getting the deadly cancer. Previous work has shown that nanoparticles can get into the brain and that they can carry carcinogenic chemicals. Scientists have calculated that an increase in pollution exposure roughly equivalent to moving from a quiet street to a busy one leads to one extra case of brain cancer for every 100,000 people exposed.

Question

39. Which headline most adequately reflects the news value of this text?

A Nanoparticles Proved to Contain Dangerous Substances

B Airborne UFPs at Risk to Enter the Human Body

C Traffic-related Nanoparticles Linked to Fatal Disease

D UFPs Blamed as Cause of Harmful Pollution

On Camera

Research has shown that we tend to be more cooperative and generous when we suspect someone is watching. But adjusting our behavior in the presence of cameras to project an image aligned with presumed social norms can have a downside in the form of a cooling effect on public discourse: when people think they're being watched, they may behave, consciously or not, in ways that comply with what they presume governmental or other observers want. Incidentally, that doesn't mean we trust the watchers. A recent Gallup poll found that only 12 percent of Americans have "a lot of trust" that the government will keep their personal information secure; for example, we trust banks three times as much.

Question

40. What is the main point here?

A Letting people know they are being watched is an efficient way to promote good behavior.

B Present-day public behavior is becoming increasingly problematic from the point of view of morality.

C Surveillance may lead to self-censorship as far as opinions and behavior are concerned.

D Governments are nowadays seen as more reliable by the public than most monetary institutions.

BLANKSIDA. INGÅR EJ I PROVET.